

Forhandlingen genoptoges.

Starcke: Efter store Krige har Danmark altid staaet over for store Vanskeligheder baade udadtil og indadtil. Et af de alvorligste Spørgsmaal, som vi har haft at tage Stilling til, er det sydslesvigske Spørgsmaal, fordi det er saa vanskeligt, saa kompliceret og saa brændbart. Der er saa uhyre mange Synspunkter og Strømninger, som der gør sig gældende. Der er for det første et helt stort Sæt af Følelsesmomenter. Dernæst er der gamle historiske Synspunkter. Der er Spørgsmaalet om det nationale i Jord og Folkestamme og i Sprog. Dertil kommer geopolitiske og geografiske Synspunkter, hvortil slutter sig strategiske og militære Synspunkter. Endelig kommer realpolitiske og erhvervspolitiske Synspunkter til, og dertil slutter sig magtpolitiske og somme Tider dynastiske og religiøse Synspunkter. Op igennem Danmarks Historie har disse forskellige Grupper af Synspunkter været forskellige i Intensitet og i Sammensætning, og Spørgsmaalet maa derfor ses i sin Helhed ud fra den øjeblikkelig foreliggende Situation.

Historisk ligger det saadan, at Ejdergrænsen har været Danmarks Grænse, lige siden Folket blev til i den yngre Stenalder, og det er egentlig kun i de sidste 80 Aar, at Sydslesvig har været under tysk Overherredømme. Hvis man udelukkende skal lægge Vægten paa Jorden og paa Folkestammen, kan man ikke nægte, at Sydslesvig er af dansk Oprindelse. Hvis man derimod lægger Hovedvægten paa Sprog, paa Sindelag og paa Realinteresser, lader det sig heller ikke nægte, at Sydslesvig i betydelige Tidsrum har været orienteret sydpaa, imod Tyskland. Hvis Danmark var en mægtig Stat, vilde et Minoritetsspørgsmaal i Sydslesvig være af ringere Betydning, end det er, naar Danmark, som det faktisk er, er en lille og svag Stat; og hvis Tyskland ud i Fremtiden stadig vilde være en svag Stat eller en splittet Stat, vilde et Minoritetsspørgsmaal dernede ogsaa være af mindre Betydning, end det er, hvis Tyskland, hvad man har Ret til at forvente, atter bliver et samlet og et mægtigt Rige.

Det, som Danmark har ført sin Grænsepolitik paa, har nødvendigvis været Nationalitetsprincippet og Sindelagsprincippet, og Danmark har, som Forholdene er, hverken Kraft eller Mulighed for at føre en Politik, som smager af Imperialisme.

Den Regeringserklæring, som den højtærede Statsminister for nylig fremkom med, og som lagde Vægten paa den nationale Selvbestemmelsesret, kan vi fra vor Side med Glæde slutte os til. Vi mener derimod, at der har været gjort en Del Uret imod det ærede Medlem Hr. Christmas Møller for hans Stilling til Grænsespørgsmaalet. For mig er der ingen Tvivl om, at den Stilling, det ærede Medlem Hr. Christmas Møller har indtaget, partipolitisk maa siges at være ganske overordentlig uegennyttig, og at hans Stilling der udelukkende har været dikteret af Danmarks Helhedsinteresser. Derimod ser jeg saadan paa det, at den Trontaleerklæring og de Erklæringer, som det ærede Medlem Hr. Christmas Møller og det ærede Medlem Hr. V. Buhl tidligere har fremsat om, at Grænsen ligger fast, har lidt af visse Mangler, dels fordi de historisk ikke er rigtige, for Historien viser, at Grænsen faktisk ikke har ligget fast, men har bevæget sig, og dels er der den lille Selvmodsigelse deri, at hvis man baade vil bygge paa Nationalitetsprincippet og samtidig hævde, at Grænsen ligger fast, kan de to Synspunkter i givet Fald komme i Konflikt med hinanden.

Dette høje Tings, Rigsdagens og den højtærede Regerings første Opgave er at varetage Danmarks Interesser, og hvis der skulde komme nye Synspunkter frem i det sydslesvigske Spørgsmaal, mener vi, at Initiativet ikke kan komme fra dansk Side, men Initiativet maa komme fra sydslesvigske Side. Der kan Forholdet komme til at ligge paa to Maader, dels saaledes at der kan fremkomme et Ønske om, at Sydslesvig kommer bort fra Preussen, efter visse Erfaringer, som de har gjort paa det sidste og maaske ud fra dette, at Tyskland i de senere Aar saa stærkt har ført sin ideologiske Lære ud fra Synspunktet: Blod og Erde. Hvis derfor den sydslesvigske Befolkning giver sig til at grave sig ned i sin Fortid og ser, at den af Blod og af Jord oprindelig er dansk, er der Mulighed for, at den faar en ny Indstilling til hele Grænsespørgsmaalet. Men man har ingen Sikkerhed for, at det er dette, som er det afgørende, idet mange andre Forhold som realpolitiske, magtpolitiske og rent madpolitiske Synspunkter i Øjeblikket kan være dominerende. Hvis derfor det andet Synspunkt skulde gøre sig gældende, at Sydslesvig ønsker en Tilslutning til Danmark, saa er det berettiget fra dansk Side at kræve en Latenstid for at se, hvilken Fasthed og Massivitet der